

BIULETYN KOWIENSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 12 lipca 1934 r. 1094.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	K r o n i k a.	Dział.	Str.
1. Zakończenie konferencji przygotowawczej trzech państw bałtyckich w Kownie.—		I.	1.
2. Dokoła proponowanej przez komisarza Litwinowa konferencji państw bałtyckich w Moskwie.—		"	"
3. Przyjazd Bucharina i Radka do Kowna.—		"	"
4. Kandydat na stanowisko posła łotewskiego w Litwie.—		"	"
5. Szykany niemieckie wobec studentów litewskich.—		"	"
6. Pfeifer o aktualnych zagadnieniach litewskich.—		"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

7. Ustawa o amnestji dla uczestników zamachu dnia 7 czerwca 1934 r. —		III.	2.
---	--	------	----

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NA LITWIE.

K r o n i k a.

8. Nowe władze t-wa "Pochódnia".—		IV.	2.
-----------------------------------	--	-----	----

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

9. Nowy burmistrz Kłajpedy.—		VII.	2.
10. Akcja sanacyjna w urzędach Kłajpedy.—		"	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

Zakończenie konferencji przygotowawczej trzech państw bałtyckich w Kownie. "Liet.Aidas" Nr.154 z dn.10.VII.34 r. donosi, iż według informacji Elty w dn.9 lipca r.b. wieczorem konferencja przygotowawcza państw bałtyckich w Kownie zakończyła swe prace. Po rozważeniu możliwości zawarcia porozumienia regionalnego Nadbałtyki, osiągnięto porozumienie w sprawie zasad i metod współpracy w kwestiach polityki zagranicznej ogólnego znaczenia. Pozatem osiągnięto zadawalające rezultaty w kilku innych doniosłych punktach. Dalsze rozważanie sprawy, dotyczące problemów specyficznych, zostało odłożone jako obiekt rozważań innej konferencji. W ten sposób konferencja odłożyła swe prace i uchwaliła je odnowić w Tallinie lub Rydze w najbliższej przyszłości.-

Dokoła proponowanej przez komisarza Litwinowa konferencji państw bałtyckich w Moskwie. Prasa kowieńska z dn. 9 lipca r.b. donosi, iż w związku z wiadomością, jaka się ukazała w prasie zagranicznej, że komisarz sowiecki Litwinow zamierza zaproponować państwom bałtyckim zwołanie do Moskwy konferencji w celu naradzenia się w sprawie utworzenia bloku bałtyckiego,- oficjalne sfery litewskie komunikują, iż litewskie M-stwo Spraw Zagranicznych nie otrzymało dotychczas żadnego urzędowego zawiadomienia w tej sprawie.-

Przyjazd Bucharina i Radka do Kowna. Prasa kowieńska z dn. 10.VII.1934 r. dowiaduje się, iż w końcu lipca r.b. ma przybyć do Tallina wycieczka dziennikarzy sowieckich w liczbie około 50 osób. Z Tallina wycieczka uda się do Rygi, a w sierpniu przybędzie do Kownia. Według otrzymanych informacji w wycieczce tej udział wezmą redaktorzy "Izwestij" Bucharin, "Prawdy" Radek oraz prezes związku dziennikarzy sowieckich Kolcow.-

Kandydat na stanowisko posła łotewskiego w Litwie. Prasa kowieńska z dn.10 lipca r.b. podaje, iż najpoważniejszym kandydatem na stanowisko posła łotewskiego w Kownie jest szef Wydziału Prasowego łotewskiego M.S.Z. p.Seskis. Jako kandydat na posła litewskiego w Rydze, obok b.m. ministra Komunikacji inż.Vilejszisa, wymieniany jest dyr.Elty p.Edward Turauskas.-

Szykany niemieckie wobec studentów litewskich. "Diena" z dn.9.VII.34 r. donosi z Niemiec, iż niektórym studentom-Litwinom, studującym na uniwersytetach niemieckich, zaproponowano napisanie dysertacji na tematy wyraźnie antylitewskie. Niemieckie władze uniwersyteckie wyraźnie dały do zrozumienia studentom litewskim, że o ile nie zastosują się oni do udzielonych im wskazówek nie otrzymają nigdy dyplomów, ani też doktoratów.-

Pfeifer o aktualnych zagadnieniach litewskich. "Liet.Aidas" Nr.154 z dn. 10.VII.34 r. Bawiący w Kownie sekretarz generalny francuskiej partji socjalistów radykałów w rozmowie z przedstawicielem "Liet.Aidas" oświadczył m.in., iż Francja chciałaby widzieć państwa bałtyckie w bliskiej współpracy. W zakresie sprawy kłajpedzkiej p.Pfeifer oświadczył, iż od r.1923 Francja była za udzieleniem Litwie suwerennych praw w Kraju Kłajpedzkich z pewnymi zastrzeżeniami, uchwalonemi przez konferencję ambasadorów. W r. 1930 Francja dopomogła Litwie do zwycięstwa w Hadze w sprawie Boetchera. Litwa i Francja, oświadczył p.Pfeifer, posiada dziś wyraźnie wspólne interesy. Litwa, dziś nie ma podstaw do obawiania się niebezpieczeństwa rosyjskiego. Niebezpieczeństwo mogłoby jej zagrażać ze strony Niemiec, lub też państwa, któreby dopuściło się błędu i solidaryzowałoby się z imperjalizmem niemieckim. Gdyby taki "Drang nach Osten" się powiódł,

wynikłoby z tego niebezpieczeństwo dla Zachodu. To też Francja nie pozostanie obojętną na wspomniane niebezpieczeństwo i można wyrazić nadzieję, iż Litwa będzie posiadała sąsiadów, którzy potrafią opanować nienasycone apetyty żywiołów nieodpowiedzialnych.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

U s t a w a o a m n e s t j i d l a u c z e s t n i k ó w z a m a c h u d n i a 7 c z e r w c a r. b. "Liet.Aidas" Nr.154 z dn.10.VII.34 r. "Vyriausybes Zinios" z dn.9 lipca r. b. opublikowały ustawę o amnestji następującej treści:

1. Wojskowi służby czynnej, którzy w dn.7.VI.1934 r. dopuścili się przestępstw, przewidzianych w art.110 księgi XXII ustawy wojskowej, zostaną zwolnieni od sądu i kary sądowej i ukarani w drodze dyscyplinarnej w myśl art.192¹ księgi XXII ustawy wojskowej i statutu dyscyplinarnego.

2. Ustawa niniejsza nie stosuje się względem innych wojskowych służby czynnej, którzy w czasie wypadków z dn.7.VI.34 r. dopuścili się innych przestępstw.

3. Ustawa niniejsza nabiera mocy z dniem jej opublikowania." "Liet.Aidas" wyjaśnia, iż ustawa powyższa zalegalizowała sytuację, jaka się wytworzyła po wypadkach z dn. 7 czerwca, gdyż uczestnikom wypadków oficerom obiecano, iż o ile odprowadzą oni do koszar wyprowadzone na ulicę oddziały nie będą karani sądowo według statutu wojskowego. Ponieważ oficerowie warunek ten niezwłocznie spełnili, zastosowano względem nich amnestję. Ponieważ jednak wojsko zostało w sposób podstępny wyprowadzone na ulicę, co sprzeciwia się rygorowi wojskowemu - przeto władze wojskowe postawiły: 22 oficerów zdegradowano do stopnia szeregowych i usunięto z wojska, 46 oficerów przeniesiono w stan spoczynku, zaś 32 oficerów, którzy wyszli na ulicę na wyraźny rozkaz przełożonych, nie wiedząc o tem, że są wykorzystywani na zło, od kary zwolniono. Był: szef Sztabu Generalnego, pełniący obowiązki szefa lotnictwa i dowódcy pułku husarów, został oddany pod sąd za beczynność i złą wolę.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NA LITWIE.

K r o n i k a.

N o w e w ł a d z e t - w a "P o c h o d n i a". "Dzień Kow." Nr.154 z dn.10.VII.34 r. donosi, iż na posiedzeniu Rady Głównej t-wa "Pochodnia" dnia 5 b.m. obrano prezydium zarządu głównego. W wyniku tajnego głosowania na stanowisko prezesa towarzystwa został obrany p. Wiktor Budzyński, wiceprez. - p. Konstanty Plater-Zyberk i sekretarza - Czesław Galiński. Wobec zapadnięcia na zdrowiu członka zarządu głównego p. Włodzimierza Snarskiego, zarząd główny dokooptował przedstawiciela, zaproponowanego przez polskie organizacje oświatowe w Poniewieżu, p. Zygmunta Szwojnickiego. Kandydatura ta została zatwierdzona.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

N o w y b u r m i s t r z K ł a j p e d y. "Liet.Aidas" Nr.154 z dn.10.VII.34 r. donosi, iż dnia 9 b.m. Dyrektorjat Kraju Kłajpedzkiego odwołał pierwszego burmistrza Kłajpedy z racji nieznamości języka litewskiego, zaś na stanowisko pierwszego burmistrza Kraju Kłajpedzkiego powołał radcę Kraju Kłajpedzkiego E. Simonajtisa z tytułem komisarza - naczelnego burmistrza.-

A k o j a s a n a c y j n a w u r z ę d a c h K ł a j p e d y. Prasa kowieńska z dn.10.VII.34 r. donosi, iż Dyrektorjat Kraju Kłajpedzkiego zamierza usunąć około 200 urzędników.-

Wskazywać z tego niebezpieczeństwo dla Zachodu. To też Francja
nie powinna być objęta na wspomnianym niebezpieczeństwie i można
przekazać, iż takie będzie posiadanie zasobów, którymi potra-
fią opowiedzieć nieszczęsne spetryki wywołów nieodpowiedzialnych.

III. ZASADNIENIA POLITYKI WELFARE
I WYCIĄG SPRAWNE

K r o t k a

Ustawy o emigracji dla uchodźców
z dn. 10. VII. 34 r. "Wykazany jest" z dn. 9. lipca r. b. opubliko-
wany ustaw o amnestji następującej treści:
"1. Wskazywać należy czynny, który w dn. 7. VI. 1934 r. dopuścił
się przestępstwa przewidzianych w art. 110 k.c. (art. 110 k.c. w brzmie-
niu, w którym zmienił od siebie i krył sądowi) i ukarani w drodze
dyscyplinarnej w myśl art. 193 k.c. (art. 193 k.c. w brzmieniu) i sta-
tutu dyscyplinarnego.

2. Ustawa niniejsza nie stosuje się względem innych wojskowych
służby czynnej, którzy w czasie wypadków z dn. 7. VI. 34 r. dopuścił-
i się innych przestępstw.

3. Ustawa niniejsza nie ma mocy i skutku od dnia jej ogłoszenia.
"Litet. Albas" wyznacza, iż ustawa powyższa zalegalizowała sytuac-
ję, jaka się wytworzyła po wypadkach z dn. 7. czerwca, gdyż oznacza-
niek wypadków oficerom obywatelom, iż o ile odpowiadają oni do ko-
szar wypracowane na nich obywateli nie będą karani sądowo według
statutu wojskowego. Ponieważ oficerowie warunk ten niezłomnie
spełnili, zastosowano względem nich amnestję. Ponieważ jednak wojsko
zostało w sposób podstępny wprowadzone na nielice, co sprzecyfa-
nie wypracowało wojskowemu - przede wszystkim wojskowe postawowi: 22
oficerów zrehabilitowano do stopnia szeregowych i umiasto z wojska,
46 oficerów zrehabilitowano w stan szeregowych, zaś 22 oficerów, którzy
wyszli na nielice na wyznaczonej pozycji przelazli, nie widząc o tem,
że są wykonywani na siłę, od kary wolności. Wykazano, iż
Generalnego, reżymu obywateli, żołnierzy i dowódcy pułku
konstytucyjnego, został oddany pod sąd za bezczynność i nie wojsk.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH WIELKOC
NA LITWIE

K r o t k a

Nowe wiadomości - w sprawie "Polski" z dn. 10. VII. 34 r. donosi, iż na postawieniu Rady Główniej
tzw. "Polski" dnia 5. b. m. obrano prezydium zarządu głównego.
W skład tego zarządu wchodzi: p. Konstanty Piłsudski
członek zarządu p. Wiktor Dubuński, p. Leopold - p. Konstanty Piłsudski
Sybilla i sekretarz - Czesław Galiński. Wobec zapadnięcia na obro-
wio członka zarządu głównego p. Władysława Świrskiego, zarząd
główny dokonał przedstawiła, zapropozowanego przez polskie
organizacje światowe w Litwie, p. Szymona Szwojnickiego. Kan-
dydatura ta została zatwierdzona.

VII. SPRAWY KRAJOWE

K r o t k a

Nowy burmistrz - w sprawie "Polski" z dn. 10. VII. 34 r. donosi, iż dnia 9. b. m. Dyrektoriat Kraju Kraj-
owego odwołał dotychczasowego burmistrza Krajowego z racji niezmo-
żności języka litewskiego, zaś na stanowisko burmistrza Krajowego
Kraju Krajowego powołał radcę Krajowego litewskiego E. Szymonaj-
sa z tytułem konsultanta - naczelnego burmistrza.

Prasa krajowa z dn. 10. VII. 34 r. donosi, iż Dyrektoriat Kraju Kraj-
owego zamierza ułożyć około 200 orzeczeń.